

**Hospodářská komora
České republiky**

**Doporučení pro
rozvoj sdílené
ekonomiky**

březen 2018

Obsah

Poděkování a podklady	2
Význam sdílené ekonomiky.....	3
Východiska regulace.....	4
Základní tematické okruhy regulace sdílené ekonomiky.....	5
Doporučení pro oblast regulace a podnikání	7
Doporučení pro oblast daňovou a poplatkovou.....	9
Doporučení pro ochranu spotřebitele	11
Sdílená ekonomika v souvislostech digitalizace ČR	12

Poděkování a podklady

- Tato **doporučení Hospodářské komory ČR** (dále také "HK ČR") vznikla **na základě tří kulatých stolů**, pořádaných v listopadu a prosinci 2017 HK ČR, **za účasti předních odborníků v oblasti digitální ekonomiky, regulace a státní správy, ekonomie a představitelů akademické obce**. Všem děkujeme za účast, podnětné nápady a náměty, a za snahu najít konsensus v tom, jak dále postupovat v oblasti sdílené ekonomiky.
- Rádi bychom **poděkovali Zastoupení Evropské komise v ČR**, které podpořilo tento projekt, během kulatých stolů aktivně prezentovalo doporučení Evropské komise¹ a různé možnosti, které by v rámci EU mohla ČR využít při přípravě na rozvoj sdílené ekonomiky a s tím související modernizace české ekonomiky.
- Vedle podkladových materiálů pro jednotlivé kulaté stoly a Sdělení Evropské komise účastníci využili také **dostupné analýzy**, a to zejména:
 - a. Analýza Úřadu vlády ČR z listopadu 2016: Vymezení metodologických postupů pro zajištění datové základny a ekonomických východisek pro regulatorní ošetření tzv. sdílené ekonomiky
 - b. Analýza Úřadu vlády ČR z února 2017: Sdílená ekonomika a digitální platformy s důrazem na právní aspekty sdílené ekonomiky
 - c. Analýza Úřadu vlády ČR z června 2017: Analýza sdílené ekonomiky a digitálních platform
 - d. Analýza společnosti Deloitte z prosince 2017, zpracovaná pro Českou asociaci sdílené ekonomiky: Sdílená ekonomika: Bohatství bez vlastnictví
- Tato doporučení na základě kulatých stolů zpracoval Tomáš Prouza, ředitel společnosti EU Politics Advisory, a tímto děkuje za veškeré vstupy a připomínky účastníků kulatých stolů a expertů Hospodářské komory ČR, kteří pomohli podrobněji definovat jednotlivá doporučení v souladu s dalšími aktivitami HK ČR na podporu české ekonomiky.
- Doporučení uvedená v tomto dokumentu nemusí odrážet oficiální stanoviska jednotlivých účastníků kulatých stolů. V řadě témat bylo během diskusí dosaženo konsensu, v některých případech však doporučení představují pouze většinovou pozici, neboť shody nebylo možno dosáhnout.

¹ A to včetně Sdělení Evropské komise "Evropský program pro ekonomiku sdílení" z června 2016 <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/16881>

Význam sdílené ekonomiky

1. **Sdílení zboží a výrobních faktorů není nic nového.** Tato možnost zde byla vždy. Digitální platformy v současnosti pouze rozšiřují možnosti využití těchto statků a výrobních faktorů.
2. **Sdílenou ekonomiku je možno definovat jako usnadňování přístupu ke zboží a výrobním faktorům za pomoci digitálních platform** spíše než vlastnictví tohoto zboží a výrobních faktorů². Jde o volné online tržiště, které pomáhá efektivněji využít aktuálně nevyužité nebo podvyužité výrobní faktory s přínosy v oblasti ekonomické, environmentální a sociální.
3. **Z pohledu majitele daného zboží** nebo výrobního faktoru je možno sdílenou ekonomiku chápat jako **rozšíření způsobů generování dodatečných příjmů z tohoto vlastnictví** za využití moderních technologií a digitální platformy jako nástroje pro střetávání poptávky s nabídkou a zároveň nástroje pro uzavření a administraci příslušné transakce, **obvykle za nižších nákladů**, než jaké by musel zákazník (odběratel, spotřebitel) vynaložit bez existence digitálních platform, často s možností jiného způsobu nabídky a využití služby a s **možností ověřit si zkušenosti předchozích zákazníků** s nabízenou službou.
4. **Z pohledu zákazníka rozšiřuje sdílená ekonomika nabídku služeb, zlepšuje přístup ke statkům**, které by v případě nutnosti zakoupení mohly být mimo dosah zákazníka, a **umožňuje** pro svou poptávku **využít více distribučních kanálů, jejichž využití je často levnější a přístupnější** než distribuční kanály ve "fyzickém" světě.
5. V současnosti neexistují přesná čísla **objemu sdílené ekonomiky** v České republice. Analýza společnosti Deloitte z roku 2017 pracuje s odhadem **25,7 – 59,9 miliardy korun** za rok 2017, tedy 0,5 % - 1,2 % HDP České republiky.
6. Veškeré dostupné statistiky a analýzy (včetně statistik Úřadu vlády ČR) ukazují na **růst objemu sdílené ekonomiky v ČR v posledních letech**, a to **jak prostřednictvím zahraničních digitálních platform, tak i prostřednictvím digitálních platform, vzniklých v České republice**. Vedle zahraničních digitálních platform, které rozšiřují své služby i na Českou republiku, tak **vznikají i čistě domácí start-upy**, které mohou mít potenciál rozvoje nejen v ČR, ale i v zahraničí.
7. **Z prohloubení trhu díky existenci digitálních platform profituje celá společnost.** Řada studií, například Fraiberger &

² Analýza sdílené ekonomiky společnosti Deloitte, 2017 str. 3.

Sundararajan, 2015 a Horton, 2016, navíc ukazuje, že **z rozšiřování nabídky prostřednictvím digitálních platforem profitují zejména nízkopříjmové domácnosti** (s příjmem pod mediánem). Nárůst blahobytu je u nich vyšší než u bohatších domácností. Je to způsobeno tím, že díky sdílené ekonomice se snáze protne jejich poptávka po dražších statcích s nabídkou těchto statků. Luxusní statky si nízkopříjmoví mohou krátkodobě pronajímat a nemusejí je nákladně vlastnit. Hledání úspor při realizaci spotřeby je příznačným rysem chování spotřebitelů s výraznějšími rozpočtovými omezeními, proto jsou právě tito spotřebitelé častými zákazníky sdílené ekonomiky. Také **příjmy z krátkodobého pronájmu vlastních statků a výrobních faktorů mohou výrazně zvýšit zejména blahobyť lidí s nižšími příjmy**³, případně se stát jejich hlavním zdrojem obživy. Sdílená ekonomika může také přivést více lidí k podnikání.

8. Na potřebu podpořit růst sdílené ekonomiky jako jednu z cest modernizace evropské ekonomiky, a zároveň nutnost zajistit vhodné pracovní podmínky a ochranu spotřebitele poukazuje i Evropská komise ve svém Sdělení "**Evropský program pro ekonomiku sdílení**" z června 2016: **S ohledem na významné výhody**, které mohou přinést nové obchodní modely v rámci ekonomiky sdílení, **by měla být Evropa otevřená přijetí těchto nových příležitostí**. EU by měla aktivně podpořit inovace, konkurenceschopnost a příležitosti k růstu, které nabízí modernizace ekonomiky. **Zároveň je důležité zajistit rovné pracovní podmínky a přiměřenou a udržitelnou ochranu spotřebitele a sociální ochranu.**⁴

Východiska regulace

9. **Jakýmkoliv regulatorním návrhům by měla předcházet detailní analýza a zlepšení aplikace již existujících pravidel.** Pouze v případě, že jsou k dispozici dostatečné důkazy, že je existující regulatorní rámec nedostatečný pro dosažení požadovaných cílů, měly by být navrženy a implementovány jeho změny.
10. Jakékoliv nové regulatorní návrhy by se měly zaměřit na **jasnou definici pravidel** pro ty, kteří se účastní sdílené ekonomiky na straně poskytování nebo zprostředkování služeb, **a jejich vymáhání**. Kdykoliv je to možné, měl by stát **využít digitální technologie**, zejména v oblastech předávání informací a komunikace mezi podnikateli a úřady.

³ Analýza sdílené ekonomiky společnosti Deloitte, 2017, str. 5.

⁴ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/CS/COM-2016-356-F1-CS-MAIN-PART-1.PDF>

11. Příprava jakékoliv úpravy regulatorního rámce by měla být doprovázena **aktivní diskusí a jednáním se všemi stranami**, kterých se může připravovaná regulace dotknout. Jednání mezi státem a účastníky trhu by měla **otevřít prostor samoregulaci a klást důraz na efektivní aplikaci existujících pravidel**.
12. **Aby byla nová regulace sdílené ekonomiky společensky přínosná a účinná**, je potřeba splnit tři základní podmínky:
 - a. **nastavit pozitivní přístup ke sdílené ekonomice**: musí zde být jasně viditelné výsledky politické vůle, která bude respektovat rozvoj sdílené ekonomiky a příležitosti, které přináší pro českou ekonomiku do budoucna.
 - b. **koordinovat přístup ke sdílené ekonomice**: podmínkou je zde vzájemná komunikace mezi jednotlivými úřady a jejich koordinovaný postup, který by vedl k vytvoření pravidel pro občasné aktivity a případné zjednodušení pravidel pro profesionální aktivity na digitálních platformách tak, aby základní parametry regulace pokud možno jednotně pokrývaly všechny oblasti sdílené ekonomiky, a na ně navazovala případná sektorová pravidla.
 - c. **vytvoření a využívání specifických nástrojů, které budou podporovat vládní strategii** vůči sdílené ekonomice a využijí specifika daného odvětví k jeho efektivnější regulaci (například dobrovolné odvody poplatků z cestovního ruchu digitální platformou a podobně).
13. Aktuálně probíhající i budoucí diskuse o regulatorních pravidlech by měly vždy primárně vycházet ze snahy **snížit regulatorní zátěž všem podnikatelům** v daném sektoru, ať už jsou zapojeni prostřednictvím digitálních platforem či nikoliv. Pravidla by měla reagovat na vývoj a hledat cesty, jak využít nové technologie a možnosti elektronických komunikací.

Základní tematické okruhy regulace sdílené ekonomiky

14. **Sdílená ekonomika se může pro řadu obyvatel ČR stát jak zajímavým zdrojem příjmů, tak i vítaným způsobem, jak si pořídit statky či služby, které poptávají** – s větším výběrem, často s rychlejší dodávkou a bezpečněji, než pokud by si je pořizovali v "off-line světě". Zároveň **je potřeba, aby stát jasně nastavil pravidla** ve třech klíčových oblastech: (1) **podnikání**, (2) **odvody daní a dalších poplatků**, (3) **ochrana spotřebitele**.
15. Během kulatých stolů panoval konsensus, že **sociální otázky nepatří mezi nejvíce urgentní témata**, neboť v současnosti si

poskytovatelé podobně jako podnikatelé sami určují pracovní rytmus a vzhledem k často poměrně krátké historii svého fungování na digitálních platformách aktuálně neřeší ani například otázku starobních důchodů. Pokud ale význam sdílené ekonomiky (a počet osob, pro které bude významným zdrojem příjmů) poroste dle očekávání, bude třeba v delším horizontu řešit i sociální otázky⁵.

16. Vedle obecných pravidel mohou být **potřeba také pravidla specifická** (například v oblasti přepravy osob, nabídky ubytování či finančních služeb). Tato specifická (sektorová) pravidla by měla **zajistit rovné podmínky pro všechny** způsoby nabízení dané služby a měla by cílit na to, aby byla **omezována regulatorní zátěž podnikatelů, ať už své služby nabízejí on-line či off-line**.
17. **Regulace** sdílené ekonomiky by měla být **umírněná, principiální a otevřená** vzhledem k tomu, že se sdílená ekonomika velice rychle rozvíjí a jakákoli konkrétní právní úprava tak velmi rychle zastarává. Navíc **přílišná regulace by pravděpodobně vedla k přesouvání aktivit do stínové ekonomiky** se všemi negativními společenskými důsledky. Potřeba příliš preskriptivní regulace je rovněž umenšena tím, že **současné informační technologie snižují informační asymetrii** mezi poskytovatelem a uživatelem služby.
18. Veškeré regulace musí **respektovat základní pravidla** moderního regulatorního přístupu, zejména tzv. principy "**once only**" (tedy že ze strany povinných subjektů stačí státu poskytnout požadované údaje pouze jednou a je úlohou státu je dále distribuovat mezi úřady dle zákonné potřeby) a "**digital by default**" (tedy že digitální komunikace a předávání dat je výchozí variantou pro komunikaci se státem).
19. **Stát** by měl **sehrát aktivní roli** také při **podpoře budování internetové infrastruktury**, především zlepšením podmínek pro její výstavbu tak, aby byla dostupnější (rychlý internet s dostatečným pokrytím teritoria České republiky, včetně klíčových komunikací). **Aktivně** by měl stát postupovat i při **vzdělávání uživatelů** tak, aby se uměli na internetu pohybovat bezpečně.

⁵ Mezi nově pozorovanými trendy v zahraničí v oblasti práce v rámci sdílené ekonomiky je možno zdůraznit: (1) roste počet lidí, kteří začínají využívat nástroje sdílené ekonomiky pro zvýšení svých příjmů nad rámec svého primárního zaměstnání nebo podnikání, (2) možnosti sdílené ekonomiky často využívají lidé s jinými příjmy a je tak potřeba je informovat o možnostech jejich sociálního zabezpečení v takovéto situaci, (3) roste počet osob v důchodovém věku, pro které jsou aktivity v rámci sdílené ekonomiky významné jak z pohledu vylepšení jejich finanční situace, tak i z pohledu udržení sociálního zapojení do společnosti.

Doporučení pro oblast regulace a podnikání

20. Je potřeba **jasně definovat hranici mezi příjmem z příležitostné výdělečné činnosti a podnikáním**. Dosavadní definice je příliš vágní, poskytuje přílišnou interpretační volnost živnostenským místech úřadům, které tak mohou stejnou aktivitu posuzovat na různých ČR různě, a vytváří tak nejistotu pro aktivity obyvatel ČR.
21. Aby byla **definice podnikání jednoznačná**, měla by být vedle dosavadních pojmů soustavnosti a aktivity za účelem dosažení zisku (viz Obchodní zákoník, § 420, a živnostenský zákon, § 2) **doplněna o jasnou minimální hranici vyjádřenou v úhrnu Kč za rok** stejně, jako je používána hranice 30 000 Kč v daňové legislativě⁶ pro příjem z příležitostné výdělečné činnosti, který se nedaní. Obě hranice lze také jednotně **navázat na minimální mzdu**, např. jako trojnásobek, případně výše. Dosažení hranice nebo její deklarace při zahájení podnikání by mělo fungovat jako západka.
22. **Využití finančního limitu** jako kvalifikační podmínky pro nastavení míry regulace daného podnikání by mohlo přispět k **jednoduššímu rozlišení příležitostné a pravidelné činnosti** a zároveň **nečiní legislativní definici závislou na technologickém vývoji či vzniku nových byznys modelů**. Nebude tak potřeba definici průběžně upravovat a provádět opakované zásahy do legislativy, což povede k vyšší míře právní jistoty všech stran. V sektorech, které to umožňují, může být vedle finančního limitu využito i jiné kritérium.
23. Řada těch, kteří v ČR nabízejí své služby či majetek v rámci sdílené ekonomiky, tak činí jen **občasně za účelem vylepšení svého příjmu**. Zákon by měl proto nově **rozlišovat tři kategorie příjmů**:
- příležitostný příjem**: roční příjem do 30 000 Kč (případně do trojnásobku minimální měsíční mzdy), při kterém není potřeba žádné živnostenské oprávnění a není potřeba plnit žádné další požadavky a ze kterého se neplatí daně ani jiné poplatky;
 - přivýdělek**: roční příjem do dvanáctinásobku minimální měsíční mzdy, při kterém je potřeba získat živnostenské oprávnění a vůči němuž se – pokud se sám poplatník nerozhodne pro obecný – uplatňuje zjednodušený (paušální) režim výběru daně z příjmů, popř. pojistného (pokud by vůbec takový příjem podléhal pojistnému); tato kategorie by se týkala osob, které vedle ní mají příjmy ze závislé činnosti

⁶ Zákon 586 / 1992 Sb. o daních z příjmu v platném znění.

nebo se zvláštním sociálním statutem (studenti, důchodci, osoby na rodičovské, resp. mateřské dovolené atd.);

- c. **živnostenská činnost:** roční příjem je vyšší než dvanáctinásobek minimální měsíční mzdy, při kterém je potřebné živnostenské oprávnění a ze kterého se platí daň z příjmu, sociální i zdravotní pojištění⁷; i pro tuto kategorii lze vedle obecného (standardního) režimu výběru umožnit zjednodušený (paušální) režim.

24. Poskytovatelé sdílených služeb s výjimkou těch, kteří služby poskytují v příležitostném režimu, by měli **získat příslušná povolení k podnikání**, a to **prostřednictvím jednoduchého on-line nástroje s minimální administrativní náročností**. Vhodnou alternativou je umožnit digitálním platformám, aby mohly, na základě své volby, a jako službu spolupracujícím jednotlivcům, vyřídit potřebnou administrativu za ně. Stát (zejména živnostenské úřady, ale i zdravotní pojišťovny a Česká správa sociálního zabezpečení) by měly **převzít osvědčený systém České národní banky REGIS⁸**, který mimo jiné umožňuje finančním institucím elektronicky podávat žádosti o registraci fyzických osob – zprostředkovatelů pojištění, investic a spotřebitelských úvěrů. Došlo by tak k **výraznému snížení nákladů všech zúčastněných**, k **rychlejšímu zpracování** i **nižší chybovosti podání** oproti individuálním podáním.
25. Některé segmenty sdílené ekonomiky ovlivňuje vedle regulace na národní úrovni také **regulace na úrovni municipalit**. Bylo by proto záhodno najít **koordinální mechanismus, který by umožnil sladit přístup municipalit na území České republiky**, a to jak při debatě o municipální regulaci sdílené ekonomiky, tak i při hledání příležitostí pro **snížení regulatorní zátěže** a **využití digitálních technologií** pro komunikaci mezi municipalitami a podnikatelskou sférou. Tento koordinální mechanismus by mohl být realizován prostřednictvím Svazu měst a obcí nebo sektorově příslušného ministerstva.
26. Jakékoliv zamýšlené **regulace by měly být efektivně vymahatelné, neměly by zvyšovat administrativní zátěž a neměly by vést k přesunu části služeb sdílené ekonomiky do šedé zóny**. Například v oblasti sdíleného bydlení by měly být návrhy na stanovení maximálního počtu dní, po které je ročně možno nemovitost pronajmout, diskutovány pouze v případě, že existuje jasný a prokazatelný dopad pronajímání na bytovou politiku.

⁷ S ohledem na výši příjmů je výjimkou pronajímání bytu podle paragrafu 9 zákona o daních z příjmu 586/1992 Sb., v platném znění

⁸ Více viz https://regis.cnb.cz/regisextdad/REGISEXT.www_forms.uvod?p_lan=CS

Doporučení pro oblast daňovou a poplatkovou

27. **Pro zvýšení právní jistoty** (nejen pro ty, kteří jsou aktivní v oblasti sdílené ekonomiky) by měl stát **sjednotit živnostenskou a daňovou legislativu** tak, aby bylo jasné, kdo má plnit jaké povinnosti. Zejména pro malé ekonomicky aktivní subjekty je zásadní **srozumitelnost, přehlednost a efektivní vynutitelnost** nastavených pravidel. Musí být také nastaveny kontrolní nástroje, aby bylo minimalizováno zneužívání pravidel.
28. **Vhodnou inspirací** pro stát by v daňové oblasti mohl být **přístup Estonska k příjmům ze sdílené ekonomiky**. Stát (estonská daňová správa) zde umožňuje "opt-in reporting" příjmů poskytovatelů služeb a zároveň jejich kumulaci, takže uživatelé mohou být aktivní na více digitálních platformách a předávání informací daňové správě umožňuje poskytovatelům služeb jednodušeji a přehledněji stanovovat své daňové povinnosti. Estonská zkušenost navíc jasně ukazuje, že **zjednodušení daňového přiznání a možnost podat daňové přiznání online navyšuje počty i objem daňových přiznání**.⁹
29. Pro osoby v režimu příležitostné výdělečné činnosti, tedy s celkovým ročním příjmem pod 30 000 Kč (či lépe pod trojnásobkem minimální mzdy), a tedy osvobozené jak od daně z příjmu, tak od plateb zdravotního a sociálního pojištění, by měl být připraven **jednotný informační materiál**¹⁰, který takové osoby jasně informuje, že jde o kumulativní limit pro veškeré příjmy za kalendářní rok, a jak mají postupovat v případě, že limit překročí.
30. Pro osoby v režimu přivýdělku by měl stát umožnit digitálním platformám, které o to budou mít zájem, poskytnout jako službu poskytovatelům **vyřízení živnostenského listu a případných jiných potřebných oprávnění** jménem daného člověka. Zároveň by pro tyto osoby měl být připraven¹¹ **jednotný informační materiál**, který takové osoby jasně informuje o postupu při úhradě daně z příjmu a o povinnostech v případě, že stanovený roční limit (dvanáctinásobek minimální měsíční mzdy) překročí.
31. Pro **konkrétní nastavení zjednodušeného, respektive zvýhodněného daňového režimu**, je možno se **inspirovat** v jiných

⁹ Viz například statistika z roku 2017: <https://www.emta.ee/eng/income-declared-through-uber-and-taxify-has-overwhelmingly-increased>

¹⁰ Na jeho podobě by mohla spolupracovat Hospodářská komora ČR, Česká asociace sdílené ekonomiky, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo financí, Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo zdravotnictví.

¹¹ Stejně jako v předchozím případě by na jeho podobě mohla spolupracovat Hospodářská komora ČR, Česká asociace sdílené ekonomiky, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo financí, Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo zdravotnictví.

zemích Evropské unie, které již přijaly nebo projednávají **legislativu zaměřenou na možnost jejich občanů zlepšit své příjmy** pomocí aktivit prováděných prostřednictvím digitálních platforem v rámci sdílené ekonomiky^{12,13,14}.

32. Pro lidi, kteří chtějí využít sdílené ekonomiky pro vylepšení svých příjmů (tedy fungování v režimu tzv. přivýdělku), doporučujeme pro tyto příjmy umožnit poplatníkům alternativně využívat i jiný než obecný režim se standardní sazbou daně z příjmu fyzické osoby s možností uplatnění výdajů procentem z příjmů v souladu s platnou legislativou¹⁵ a případných dalších odpočtů v souladu se zákonem o daních z příjmů.
33. Alternativně k předchozímu odstavci pro poskytovatele služeb v režimu tzv. přivýdělku doporučujeme možnost **pilotního testování systému jedné paušální daně**, dlouhodobě navrhovaného Hospodářskou komorou ČR. Zaplacení paušální částky v řádu několika tisíc korun jednou za rok, popř. v několika splátkách, by poplatníkovi garantovalo plné vyrovnání se státem v příslušném kalendářním roce a jistotu, že stát od něj nebude požadovat další platební povinnosti a zásadně zredukuje jeho administrativní zátěž (provádění daňových kontrol, atd.)¹⁶. Jelikož by šlo o jednorázovou komunikaci vůči finančnímu úřadu a jednu či několik málo plateb, šlo by také tuto možnost využít pro **pilotní testování efektivního fungování digitální komunikace mezi daňovými poplatníky a finanční správou**.
34. V oblastech podnikání, kde by měl poskytovatel služby hradit vedle daní a pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění také **jiné poplatky**¹⁷, by měly být právní a organizační podmínky nastaveny tak, aby **digitální platformě umožnily**

¹² Například v Belgii bylo navrženo, aby se pro příjmy do 5 000 eur ročně místo běžné daňové sazby z příjmu (33 %) aplikovala daňová zátěž ve výši 20 % po odpočtu paušální částky daňové úlevy ve výši 50 %. Nedojde-li během kalendářního roku k překročení stropu 5 000 eur, bude faktická sazba z "podnikání malého rozsahu" prostřednictvím digitálních platforem 10 %.

¹³ Podobně v Itálii návrh zákona o sdílené ekonomice počítá s tím, že se na příjem, který poskytovatel získá ze služeb zprostředkovaných skrze digitální platformy na bázi sdílené ekonomiky a který nepřesáhne výši 10 000 euro, uplatní speciální daňová sazba z příjmu ve výši 10 %. Příjem, jenž překročí limit 10 000 euro, se kumuluje s výdělkem plynoucími z výdělečné činnosti zaměstnance či OSVČ a je zdaňován dle normální sazby.

¹⁴ Podrobnosti o obou výše zmíněných právních úpravách jsou rozepsány v Analýze sdílené ekonomiky Úřadu vlády ČR z roku 2017.

¹⁵ Kdyby nebyl zaveden systém jedné paušální daně, mělo by být realizovatelné zvýhodnění, spočívající v tom, že by pro jakýkoliv přivýdělek byla napevno zavedena nejvelkorysejší procentuální sazba výdajů, tedy v současnosti 80 %.

¹⁶ Podrobněji o principu paušální daně viz návrh Hospodářské komory z května 2016: https://www.komora.cz/tiskova_zprava/hospodarska-komora-cr-prichazi-s-nametem-jedne-pausalni-dane-ktera-ma-zjednodusit-zivot-podnikatelum/

¹⁷ Například poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt či poplatek z ubytovací kapacity.

odvést za povinného tento poplatek (pokud to bude chtít příslušná digitální platforma nabídnout jako součást svých služeb poskytovatelům na této platformě registrovaným) a aby mohlo jeho vyúčtování probíhat s využitím elektronické komunikace. Poskytování takových služeb digitální platformou by případně mohlo probíhat i na komerčním základě.

35. Důvěryhodnost sdílené ekonomiky a konkrétních platform může zvýšit i rozhodnutí platform **dobrovolně se registrovat u správce daně**. Zaregistrované platformy budou na vyžádání finančnímu úřadu předkládat informaci o výši příjmu poskytovatelů z poskytování služeb prostřednictvím dané platformy. Poskytovatelé by měli být informováni o tom, že finanční úřady mají možnost vyžádat si údaje od různých platform a zkontrolovat tak, zdali nedochází k překročení příslušného příjmového limitu, popř. jiného limitu definovaného pro příslušný druh služby. Správce daně by měl recipročně garantovat, že bude s platformami komunikovat především elektronicky a snížit tak regulatorní zátěž platform.

Doporučení pro ochranu spotřebitele

36. Bez ohledu na to, že poskytovatelé služeb sdílené ekonomiky mohou fungovat v různých módech (příležitostná výdělečná činnost, přivýdělek, podnikání), je potřeba **zajistit adekvátní úroveň ochrany spotřebitele**. Klíčovým prvkem v ochraně spotřebitele je **povinnost digitálních platform, aby zprostředkovaly potřebnou informovanost zákazníků**, jako zprostředkovatel transakce by digitální platformy měly předat zákazníkovi potřebné informace a **pro případ sporu by také měly uchovávat veškeré informace a komunikaci** spojenou s příslušnou transakcí tak, aby mohly být případně předloženy příslušným orgánům v souladu s platnou legislativou.
37. **Regulace by měla být technologicky neutrální a měla by postavit na roveň papírovou i elektronickou komunikaci**, včetně možnosti uzavřít smlouvu prostřednictvím elektronické komunikace. Regulátor by zároveň měl hledat způsoby, **jak využít moderní technologie pro snížení regulatorní zátěže i pro zlepšení ochrany spotřebitele** (např. poskytnutím podrobných informací před uzavřením transakce, ukládáním veškeré elektronické komunikace mezi zákazníkem a poskytovatelem služby, poskytnutím detailního elektronického vyúčtování se všemi náležitostmi, atd.).
38. **Fungování digitálních platform** a jejich úspěch často do značné míry **stojí na recenzích uživatelů, které jsou zároveň důležitou součástí ochrany spotřebitele**. Digitální platformy by

proto měly **aktivně podporovat hodnocení poskytovatelů** a jejich recenzování těmi, kteří jejich služby využili. Každá digitální platforma, která využívá hodnocení poskytovatelů služeb, by měla poskytovatele i zákazníka jednoduchou a přehlednou formou seznámit s tím, **jak hodnocení fungují, jak je zajištěna jejich objektivita a jaké následky může mít případné negativní hodnocení** pro poskytovatele služby. Pro případy stížností by platformy měly umožnit jednoduché podání stížnosti a v rámci svých možností pomoci vyřízení takové stížnosti.

39. Digitální platformy by měly **zvážit vytvoření samoregulačního prostředí**, které by zabránilo poskytovateli, se kterým digitální platforma rozvázala spolupráci kvůli špatné kvalitě poskytování služeb, v nabízení své služby prostřednictvím jiné digitální platformy, aniž by tato věděla o problematické minulosti poskytovatele. Bylo by vhodné, aby stát diskutoval se zástupci digitálních platforem jednotný postup v této oblasti a zvážil legislativní a finanční podmínky pro vytvoření takovéto platformy.
40. Tam, kde je možné podobnou službu poskytovat různými způsoby – například při přepravě osob prostřednictvím taxislužby a smluvní přepravy – by měl stát **jasně stanovit pravidla pro jednotlivé typy služeb a zrovnoprávnit je**¹⁸. Do přípravy pravidel pro typy digitálních platforem, které výrazně ovlivňují život v municipalitách a kde stát zmocňuje municipality k možné lokální regulaci (například v segmentech jako je ubytování či přeprava), by měl být aktivně zapojen také Svaz měst a obcí. Na základě vyhodnocení zkušeností svých členů by mohl **Svaz měst a obcí přijmout roli koordinátora přístupu jednotlivých municipalit** tak, aby byla lokální regulace pokud možno sladěná.
41. Regulatorní rámec by neměl bránit zákazníkovi, aby si bez zbytečných překážek či nejasností mohl vybrat službu, která nejlépe vyhovuje jeho potřebám a požadavkům. **Regulace by měla podporovat možnost výběru zákazníka a na poskytovatele služeb klást jen takové nároky, které jsou v současné situaci a stavu moderních technologií skutečně nutné**¹⁹.

Sdílená ekonomika v souvislostech digitalizace ČR

42. **Míra využívání digitálních služeb je mimo jiné závislá i na dostupnosti a kvalitě pevného i mobilního datového připojení.**

¹⁸ Viz například současné návrhy Ministerstva dopravy na zrovnoprávnění provozování taxislužby s taxametrem a smluvní přepravy, kde vyúčtování probíhá pomocí mobilní aplikace sledující polohu a dobu jízdy vozidla.

¹⁹ Viz například možnost zrušení zkoušek z místopisu u přepravy osob s ohledem na existenci navigačních aplikací, které umí pracovat i s aktuálním stavem dopravy a reagovat v reálném čase na změny dopravní situace.

Stát by měl proto hledat způsoby, jak zlepšit pokrytí České republiky rychlým internetem, a to jak v sídelních oblastech, tak i na komunikačních tazích. Operátoři by zároveň mohli rozvoj digitální ekonomiky podpořit prostřednictvím podpory LTE telefonů a podpory výměn starších SIM karet za LTE SIM.

43. **Pro zlepšení pokrytí ČR rychlým internetem je potřeba, aby vláda ČR urychleně zajistila naplnění "Akčního plánu k provedení nedotačních opatření pro podporu plánování a výstavby sítí elektronických komunikací"**, schváleného vládou v květnu 2017. Akční plán definuje 20 oblastí, ve kterých je potřeba provést legislativní i nelegislativní změny, aby bylo možno budovat sítě elektronických komunikací rychleji a levněji.
44. Dále je potřeba, aby **Ministerstvo průmyslu a obchodu urychleně, transparentně a se zohledněním názorů všech relevantních stran připravilo novou výzvu na podporu budování sítí nové generace** tak, aby bylo možné skutečně čerpat příslušné evropské fondy a finance nebyly přesouvány do jiných oblastí kvůli nekvalitně připraveným výzvám. Podpora je velmi důležitá pro oblasti, kde se vysokorychlostní sítě nevyplatí budovat na výlučně tržních principech.
45. Úspěšný vývoj digitálních služeb výrazně závisí na **dostupnosti kvalifikované pracovní síly**. Zároveň je potřeba modernizovat aktivní politiku zaměstnanosti a systém celoživotního vzdělávání tak, aby dokázaly reagovat na změny na trhu práce, které budou čím dál tím rychlejší.
46. **Rozvoj sdílené ekonomiky v ČR** by mohl (spolu s dalšími aktivitami jako je podpora start-upů, rozvoj výzkumné infrastruktury, inspirace pro využití technologií 4.0 a podobně) sloužit také jako **praktická ilustrace výhod modernizace české ekonomiky a digitalizace obchodních modelů**.
47. Řada navrhovaných opatření, které souvisí s plněním daňových a podobných povinností, závisí na úrovni **digitalizace české státní správy i schopnosti samospráv** elektronicky komunikovat. Je proto potřeba, aby vláda v maximální možné (efektivní) míře urychlila digitalizaci státní správy, a bude-li to možné, využila již **vyzkoušené postupy a řešení ze zahraničí**.
48. Stát by měl podporovat elektronickou komunikaci a elektronickou evidenci transakcí a inspirovat se příklady ze zahraničí pro **využití tzv. big data**. Anonymizované údaje, poskytnuté digitálními platformami, mohou pomoci jak státním orgánům, tak i municipalitám při různých analýzách a přípravě podkladů pro různá rozhodnutí, zejména v oblasti dopravy či ubytovacích služeb. Podobná data, jaká již poskytují některé

digitální platformy, by měly být do budoucna schopny shromažďovat a poskytovat i společnosti mimo digitální ekonomiku.

49. Digitalizaci české ekonomiky včetně rozvoje sdílené ekonomiky by napomohlo, kdyby **elektronická identifikace**, která bude od poloviny roku 2018 k dispozici pro řadu služeb e-governmentu, **mohla být využita i pro služby nabízené soukromým sektorem**.
50. Pro modernizaci a digitalizaci České republiky je klíčové **fungování a obsah vzdělávacího systému**. Vláda by měla urychleně předložit konkrétní plán kroků, kterými zefektivní **podporu technického vzdělávání** a zvýší jeho kvalitu. Nezbytně nutná je reforma vzdělávacího systému na všech úrovních tak, aby **profil absolventů odpovídal požadavkům měnícího se trhu práce**. Zásadní je posílení interdisciplinarity rámcových vzdělávacích programů, výuka soft skills, digitální a finanční gramotnosti.